

סיפורים לשולחן שבת עם כבוד הרב עזרא עזרם שליט"א

"שישו ושמחו בשמחת תורה ותנו כבוד לתורה"

רחג שמח!

שבת שלום!

עלון סיפורים לשבת חול המועד סוכות
ולחג שמחת תורה ולהושענא רבה תשפ"ו

וגמר חתימה טובה בע"ה

אין לקרוא בשעת התפילה | טעון גניזה

"שישו ושמחו בשמחת תורה ותנו כבוד לתורה...."

(מעשה שהיה)

כוחה של מחשבה

1

קול צליל מתכתי דק נשמע בחלל בית-הכנסת. זה היה רעש קל מקופסת טבק מתכתי שנפלה על רצפת בית-הכנסת. רוב המתפללים לא שמו לב לכך, חוץ מאחד מהם. עד אותו רגע הוא היה שרוי בדבקותו בתפילה, אך נפילת קופסת הטבק הסיחה את דעתו. האיש הפסיק מתפילתו כדי להביט בקופסה שנפלה, ומיד ניסה לשוב אל תפילתו ואל כוונותיו, אך מכאן והלאה התפזרו מחשבותיו, ותפילתו לא נמשכה כשהייתה. זה היה בעת תפילת ראש-השנה בבית-מדרשו של הבעל-שם-טוב בעיירה מז'יבוז'. תלמידיו הקדושים עמדו צפופים והתפללו בהשתפכות-הנפש. כל אחד ואחד מבני החבורה היה תלמיד-חכם וצדיק, ותפילתם ליד רבם, ובמיוחד ביום הדין, הרקיעה שחקים. אחד התלמידים הקשישים, צדיק ועובד ה' דגול, עמד בפניו והתפלל בהתלהבות רבה. בתוך כך שלח את ידו והוציא קופסת טבק מכיס בגדו, נטל קמצוץ מתוכה, ועמד להחזירה לכיסו, אך הקופסה נפלה מידו. התלמיד רכן, הרים את קופסת הטבק והחזירה לכיסו. חברו, אף הוא מתלמידי הבעש"ט, הפסיק מתפילתו להביט בנעשה. הוא רצה לשוב לתפילתו, אך מחשבה טורדנית ניקרה במוחו: "וכי כך חברי מתפלל בראש-השנה? מה ערכה של דבקותו אם בעבור שאיפת טבק והנאה חומרית הוא מפסיק מתפילתו ומתעסק בקופסה שנפלה?!" התלמיד לא העלה כלל על דעתו כי המחשבה השלילית שחשב על חברו סיפקה 'פרנסה' למקטרגים בעולמות העליונים. הללו ששו על המציאה ומיהרו להביא את הקטרוג לפני בית-הדין של מעלה. משפט קשה התפתח בבית-הדין של מעלה, וגורלו של התלמיד היה נתון על כף המאזניים. המקטרגים קטרגו, ומולם עמדו מלאכים מליצי יושר להמליץ טוב בעד האיש, אך לא הצליחו להדוף את הדין שנמתח עליו. הבעש"ט צפה במתרחש בעיני קודשו. הוא ראה כי מצבו של תלמידו כבי-רע, וכי גזרות קשות עתידות לבוא עליו. הוא הוסיף אומץ בתפילתו, ביקש והתחנן, אך לא נענה. עננה כבדה ריחפה על פניו, והדבר כאב לו עד מאוד. במהלך עשרת ימי תשובה, יום-הכיפורים וחג-הסוכות עדיין היו הדינים תלויים ועומדים מעל ראשו של התלמיד, ובכל עת רצון עמד הבעש"ט והפציר שוב ושוב בתפילות ובתחנונים כדי להסירם. הגיע ליל הושענא-רבה. לשמחתו הרבה של הבעש"ט הודיעו לו מן השמים כי תפילותיו פעלו את פעולתן, אולם בתנאי אחד: אם אותו תלמיד שחשב רע על חברו ילמד עליו זכות, רק אז יהיה אפשר לבטל את הדין. אולם כיצד יוכל לגרום לתלמידו לחשוב טוב על חברו, בשעה שאין לו רשות לגלות זאת באוזניו? נכנס הבעש"ט לבית-המדרש ותר בעיניו אחר אותו תלמיד. כאשר הבחין בו, חזר לחדרו. באותה שעה ישב התלמיד 'המקטרג' בבית-המדרש, בין התלמידים והאורחים הרבים שהצטופפו בו, ועסק באמירת ה'תיקון' בדבקות רבה. לפתע חש התלמיד שדעתו הוסחה מהלימוד שעסק בו. הוא קם והתהלך אנה ואנה בבית-המדרש, אך לא הצליח לשוב ולהתרכז. מחשבות רבות טרדו את מוחו. שאלה מוזרה צצה בראשו: מדוע בדורות האחרונים דווקא נתגלה עשב הטבק, שממנו לוקחים להריח ולעשן? ודאי יש לכך הסבר ושורש רוחני, אמר בליבו. הוא העלה השערה שאולי יש נשמות גבוהות, אשר לצורך תיקונן אינן מסוגלות לרדת ולהתגשם בגוף ממש, ולכן עלייתן היא על-ידי הריח, שהוא דבר דק ורוחני יותר. וממחשבה למחשבה, נזכר לפתע במראה חברו המתכופף באמצע תפילתו בראש-השנה להרים את קופסת הטבק... ואז נזכר גם במחשבה שחשב על חברו. פתאום תפס כמה שגוי היה מצידו לדון כך את חברו, שהרי ייתכן שחברו, בצדקתו, תיקן והעלה נשמות יקרות על-ידי הרחת הטבק שלו. רגשות חרטה כבדים מילאו אותו, וככל שהתבונן בדבר חש בושה גדולה יותר. הוא לא היה

יכול לסלוח לעצמו על המחשבה שחשב על חברו, והחליט להיכנס אל הבעש"ט ולבקש תיקון למשובתו. ביום הושענא-רבה היה הבעש"ט שרוי בפתיחת הלב ובשמחה מיוחדת. במאור-פנים היה נוהג לקבל את תלמידיו ואת האורחים הרבים, ולענות לשאלותיהם. כל אחד ואחד שאל שאלה המטרידה אותו, וקיבל את התשובה. הגיע תורו של אותו תלמיד, והוא החליט לשאול את שאלת הטבק שהעסיקה אותו. אמר לו הבעש"ט: "ומה אתה אומר?" ענה התלמיד מה שחשב. הוסיף הבעש"ט ושאל: "ומה חשבת בהמשך לכך?" הבין התלמיד כי רבו רואה את כל מחשבותיו ופיק-ברכיים אחז בו, אולם הבעש"ט עודדו לספר עד שליבו נפתח. הוא גולל את הדברים מראשיתם, והבהיר כי עתה הוא מתחרט מעומק ליבו על מעשהו, וגם לימד זכות על חברו. סיפר לו הבעש"ט כי בגלל אותה מחשבה ריחף מעל חברו קטרוג גדול, וכמעט נידון לכף חובה, ורק כאשר הפך במחשבתו ולימד עליו זכות, התבטל הקטרוג וחברו ניצל. "למדת עד כמה צריך להיזהר מלראות חוב על אדם מישראל, שלא לעורר עליו דינים. למד תמיד זכות על חבריך וחשוב עליהם רק טוב, וכך תתקיים בך ברכת ה' ", סיים הבעש"ט.

2

הנסיך שהתחתן בעיניים עצומות

(מעשה שהיה)

רבי יעקב קרניץ, המגיד מדובנא, היה מפורסם בשנינותו ובמשליו. פעם שאלו אותו: מדוע חוגגים את שמחת תורה בסוף חג הסוכות? אם בני-ישראל קיבלו את התורה כבר בחג השבועות, מדוע הם חיכו מספר חודשים כדי לחגוג, לשמוח ולרקוד עמה? וכמו תמיד, השיב להם רבי יעקב במשל. היו היו מלך ומלכה שגרו אי-שם באושר ועושר. רק צרה אחת העיבה על שמחתם: לא היו להם ילדים. מה לא עשו המלך והמלכה כדי להיפקד בילדים? הם ניגשו לטובי הרופאים בממלכה ומחוצה לה, ביקרו את הקוסמים, חוזי העתידות והמכשפות למיניהן. אך מאום לא הועיל. השנים נקפו והזוג המלכותי נותר עריירי. יום אחד שמעו המלך והמלכה על קוסמת שגרה במערה מרוחקת שלקסמיה יצא שם בכל האיזור. הם החליטו לגשת ולבקש את ברכתה של הקוסמת. "תולד לכם בת, היא תהיה חכמה, יפהפיה ובעלת אישיות נהדרת" אמרה להם הקוסמת. "אך כל זאת בתנאי אחד: אסור יהיה לה לראות אף גבר עד ליום חתונתה. אפילו את פני אביה אסור לה לראות. אם היא תראה גבר עד ליום חתונתה, מות תמות." ההורים הנרגשים הודו בחום לקוסמת ושבו לביתם. ואכן, זמן קצר לאחר מכן נכנסה המלכה להריון. בחודש השביעי להריונה עזבה המלכה את ביתה והלכה להתגורר באי מבודד כדי שהתינוקת לא תראה פני איש. אכן, התינוקת הייתה יפהפיה, וככל שחלפו השנים התברר כי דבריה של הקוסמת התקיימו במלואם. פקחותה של הנסיכה לצד טוב ליבה הרשימו את לב כל מי שראתה אותה. כשהגיעה הנסיכה לגיל הנישואין, חיפש לה אביה נסיך מתאים. אך מי יסכים לשאת לאישה את הנסיכה כשהוא אינו מורשה לראות את פניה לפני החתונה? נסיך אחר נסיך דחו את ההצעה. רק נסיך אחד הסכים להתחתן עם הנסיכה. "היא באה ממשפחה טובה; אביה הוא מלך מפורסם, ישר וטוב לב. אני מוכן לשאת אותה גם ללא שראיתי אותה." רק בתום טקס החתונה, הכלה הסירה את ההינמיה והחתן יכל לראות את פניה בפעם הראשונה. הוא מיד התרשם ממראה האצילי והעדין, אך הוא אמר לעצמו: האם היא אכן אישה מיוחדת כל-כך כמו שאביה הבטיח לי? מי יודע? אך כשחלפו כמה חודשים, ובכל יום החתן התרשם יותר ויותר מיופיה החיצוני והפנימי, בא הנסיך להודות לחמיו המלך על כך שהרשה לו לשאת את בתו לאישה. כך גם עם ישראל – סיים המגיד מדובנא את דבריו – קיבלנו את התורה בחג השבועות, אך עדיין לא ידענו מה יש בה. אמרנו "נעשה ונשמע", הסכמנו לקבל ולעשות את כל מה שכתוב בה. אבל כעת, בשמחת תורה, חלפו כבר כמה חודשים ואנו זכינו להכיר את המתנה הנפלאה שקיבלנו מאלוקים...

זה הזמן לשמוח ולרקוד עם התורה!

3

עלובי הערבה

(מעשה שהיה)

דילגתי את המדרגות שלוש שלוש. ותוך שתי דקות הייתי בביה"כ. ארגז הערבות עדיין שם. נשמתי לרווחה. אך כשהצצתי בו הבנתי שגזל לא יהיה פה. הוא היה ריק לגמרי, היה זה בערב שמחת תורה צרור הערבה האחרונה נחטפה מהארגז שהיה מונח בכניסה לבית הכנסת הגעתי אולי דקה אחרי שקנו אותה. איך אני יודע שרק לפני דקה קנו את הערבה האחרונה? כי אני הייתי שם, עשר דקות לפני עמדת ליד הקופסה והסתכלתי על צרור הערבות האחרונות בייאוש. גרוש אין לי בכיס, ניסיתי לגרד כמה אגורות מכל הכיסים הרבים שיש לי. ויש לי הרבה כיסים. שלושת הכיסים של החליפה משתי הכיסים האחוריים של המכנסים ואפילו חיפשתי מתחת לכובע. 30 אגורות זה מה שמצאתי. הסתכל כה וכה ימין שמאל, שמאל ימין. ומחשבה טורדנית עלתה לי בראש, אולי אקח את צרור הערבות האחרון. אשלים אחרי החג לא יקרה כלום הלוואה זה לא גזל ניסיתי לנחם את עצמי. ובעוד אני מושיט את ידי אחורה קדימה. עבר ילד כבן 7 מאחורי והביט בי בעיניים מתוקות כאילו אומר לי: לא מתאים לך לגנוב. הסתכלתי לכיוון הפוך ממנו והרמתי ערבה כאילו אני בודק את הבלבול איך תמיד זה קורה לי חשבתי לעצמי אני התפרן של השכונה. זה שלא מסוגל להחזיק בעבודה מסודרת יותר מחודשיים. ועל כוילל אין מה לדבר. מעיפים אותי אחרי יומיים. תמיד אני מגיע לחג סוכות בלי שקל בכיס ועם כמה מאות שקלים שאני חייב לכמה שכנים נדבנים שממש תרמו לי מעצמם אחרי שלא הריחו ריח של בישולים בבית שלי. אפילו את האתרוג והלולב ספק אם יצאתי ידי חובה באופן מושלם מאחר ששילמתי למוכר בהבטחה על תשלום לאחר חג. טוב הוא מכיר אותי כל שנה אני משלם לו בט"ו בשבט או אפילו לקראת פורים כשעסקני העיר פותחים את ידיהם. אבל צרור הערבות האחרון המונח בקופסה ממש שיגע אותי. ממש לא היה בא לי להגיע לבית כנסת ולהיות זה שאין לו ערבות לחבוט בהם. מה גם שהילדים שלי ישאלו שאלות ובטח לא יגישו לי מים למלאות את פי כי תשובות אין לי. באמת היה בא לי לחבות את עצמי איך אני מגיע למצבים שאין לי אפילו חמישה שקלים לקניית ערבות. ובכלל איזה מצווה יש בלחבוט ערבות באדמה. כאילו לוקחים את הערבה. המצווה שאף אחד לא בודק אותה בזכוכית מגדלת. שאנשים אפילו לא מוכנים למכור אותה! בקושי כמה ילדים. שגם הם מניחים ארגז של ירקות מלאים בערבות עם איזה קופסת צדקה משומשת כדי שאנשים ידחפו לשם את הכסף. כאילו להצדיק את המשל הידוע שהערבה משולה לאדם בלי כלום. יבש כזה בלי טעם בלי ריח. ומה גם שבסוף החג חובטים באדם הזה עד שמשאירים אותו ערום וחסר עלים. בעצם אם אני חושב על זה אני מרגיש ממש כמו ערבה בלי טעם וכלי ריח אולי קצת מיותר בעולם. גדלתי בבית רגיל למדי. עם אבא רגיל למדי - נהג אוטובוס. כשהייתי קטן התגאתי בזה שאבא שלי נהג אוטובוס היום אני יודע שניצלו אותו בחברה שבה הוא עבד, 12 שעות נהיגה ביום ללא תוספת

במשכורת, תמיד לא היה לו כסף מיותר, לא לתת לנו כסף לקנות ממתקים לטיול הגדול. ולא לצאת עם חברים לבריכה המחוממת. אין כסף למותרות הוא אומר ואני הפנמתי. ככל שאני ממשיך לחשוב על זה - הדמיון ביני לבין הערבה הולך וגדל. בלי טעם ובלי ריח. אבא היה אדם לא מעניין, אפשר לומר הכי לא מעניין בשכונה. בית עבודה עבודה בית. תפילות במניין. שבת קידוש והבדלה, בזה הסתכם השבוע שלו. לא היו לו חלומות לא היו שאיפות. אדם אפור שלובש את אותו ג'קט שחור כבר מעל לעשור. אם היה אפשר לסכם אותו במילה אחת הייתי אומר 'ערבה' בלי טעם ובלי ריח. אני לא ממעיט בערכו של אבא לו הייתם שואלים אותו, אני מעריך שזה מה שהוא היה אומר על עצמו. הוא מעולם לא ציפה למשהו מעבר למה שיש לו כרגע. זכור לי מקרה אחד שילד דפק על דלת ביתנו וטען באוזני אבי שזרקתי לו אבן על המצח, עזבו את זה שלא היה לו שום פצע. אבל אני מעולם לא ראיתי את הילד הזה ובטח שלא שיחקתי איתו. אבא לקח אותי לחדר הוציא חגורה. וזה כאב תאמינו לי. שבעה ילדים יש לו ואת כולם הוא חונך לתורה. כלומר הוא לפחות שלח אותנו ללמוד תורה. אם למדנו או לא זה לא היה בעיה שלו. אלא של הרב בתלמוד תורה שבטח לא לימד אותנו. אם העיפו אותי מהכיתה העדפתי לא לספר לאבא פשוט לקום בבוקר להכין את התיק ולצאת לשוטט ברחובות. אחרי כמה ימים של שיטוטים אבא גילה שזרקו אותי והוא ארב לי מחוץ לדלת החזיר אותי הביתה הכניס אותי לחדר וזה כאב. תאמינו לי שזה כאב. הילדות שלי בצל אבא לא היו נוחים למדי. הרבה כסף לא היה. גדלנו על מרגרינה ולחם שחור. גם חום ואהבה לא ליטפו את חיינו. כשהייתי רב עם אחי אבא היה צועק "אני לא גננת" לעולם לא ניסה לחקור ולרדת לעומק האמת מי באמת אשם או לא במריבה. לא היה לי ציפייה לצאת מהמעגל הזה. מהקיבעון הגשמי והרוחני מהמחשבה שמה שהיה הוא שיהיה. גם כשגדלתי דברים לא השתנו בישיבה לא הייתי השפיץ, שרדתי משיבה לישיבה עד שהתחתנתי בגיל צעיר במיוחד בניסיון לברוח מהישיבה שהייתה בעיניי כמו כלא 4 לבחורי ישיבות. אכן במחשבה לאחור אני הוא הערבה זולה ופשוטה שאפילו לא יודעים למי צריך לשלם עליה כי אין אחד שרוצה למכור אותה. מינה וביה ותוך כדי שהחיים רצים לי בראש אני מסתכל על צרור הערבות האחרון המונח בארגז וליכי בסערת רוחות. דמעה מתגלגלת לי בעיניים "עד מתי אהיה כערבה נידחת שמחר בבוקר כולם יחבטו בה" הרגשתי את עצמי מחובר לערבה המסכנה והחבוטה. ערבה שלא משבחים אותה ולא מהללים. למרות שבלעדיה אין מצווה ואין חג. אין שמחה ואין עליה לרגל. לא הייתה לי התלבטות אם לגנוב או להשאיל את צרור הערבות. זה כאילו להגיד שהחיים שלי לא יכולים להשתנות. זה כמו לחיות עם ולהרגיש בלי. נזכרתי בכיתה ה' כשהגיע רב צעיר ונמרץ לכיתה ושאל אותנו מתוך התלהבות של מחנך צעיר. "מי לא רוצה להצליח במבחן" הייתי היחיד בכיתה שהרים את היד. לנוכח פליאתו של הרב, ובתמימות של ילד בגיל 11 הסברתי שאם אני אצליח פעם אחת אני אצטרך להצליח תמיד. ואני לא יכול להצליח כי אני לא יוצלח. העיניים של הרב התעגלו אבל הוא לא הבין את הרמז. את התמרור שקרא לו לעצור הכול ולחשב מסלול מחדש. אם ילד לא רוצה להצליח בכיתה ה' למה שיצליח בהמשך החיים. בישיבה בנישואים בחינוך ילדים? החלטתי שאני לא לוקח בכוח את הערבה אם אין לי כסף בכיס כנראה שאני לא שווה אפילו לחבוט ערבה. לבסוף הלכתי משם. מהורהר קמעה. הגעתי הביתה ריח של טיטולים עלה באפי. גם אשתי היא סוג של ערבה חבוטה. משפחה ילדים אוכל הכול הסתובב לי בעיניים. ישבתי על הספה עשויה מעור סינטטי שירשתי משכן אברך שירש מחמיו. ואז הכתה בי המחשבה שאפילו לגנוב צרור עלים שקרויים ערבה אני לא מעז. הרי מחר הם לא יהיו שווים את ה 30 אגורות שיש עלי. ועדיין חוסר האומץ שמלווה אותי בחיים. חוסר המעש. חוסר הרצון לפרוץ גבולות לנסות להשתנות. הידיעה שאפילו גנב אני לא יכול להיות גרמה לי להרגיש מבואס. וכאן אתם בטח לא תסכימו איתי. להגיע לשפל של לרצות באופן כל כך אובססיבי לגנוב צרור עלוב של ערבות ללא טעם וריח. אתם בטח חושבים שנפלתם על אדם שפל. אבל לא. לא ראיתי את זה ככה. ההרגשה והרצון שלי לעשות מהלך היה חזק ממני. קמתי מהספה בלי לדבר מילה. ורצתי לבית הכנסת כמו מנשה בשעתו שהיה מרים את שיפולי גלימתו כדי לרוץ לעבוד עבודה זרה. השכן, כן ההוא שנידב לי את הספה המיושנת בדיוק יצא מהבית וקרא לי בשמי, לא התייחסתי דילגתי את המדרגות שלוש שלוש. ותוך שתי דקות הייתי בבית הכנסת. הארגז של הערבות עדיין שם. נשמתי לרווחה. אבל כשהצצתי בו הבנתי שגזל לא יהיה פה. הוא היה ריק! הרמתי את הקופה הצדקה המיושנת אולי התחבאו שם כמה עלים אבל לא הכול היה ריק. לרגע עמדתי משתומם. גם לגנוב ערבה ששווה כמה פרוטות אני לא מצליח. הדמעות כבר עמדו בפתח הנקובים שבעין. והם זלגו והרבה. לא יכולתי לעצור את הבכי. גנב אני לא. מצוות אני לא יכול לקיים. פרנסה אין. חברים גם לא. אז מי אני בעצם? כנראה שאני אפילו לא ערבה. בטח שלא ערבה פורחת עם לבלוב. מיררתי בבכי. אולי אני ערבה אחרי החבטות? או אולי גם זה לא! לבכות אני יודע. את זה עשיתי הרבה. עמדתי מול הארגז הריק מערבות ובכיתי. הטעם המר של הדמעות היו מתוקות לי. אפילו לא גנב, חייכתי ובכיתי לעצמי. זר לו היה מסתכל עלי לא היה מבין. עומד לו אברך עם חליפה וכובע וממרר בבכי. לפתע הרגשתי ביד שמלטפת את כתפי הייתי בטוח שנפתסתי על חם. הסתובבתי וראיתי אדם מבוגר עם זקן ארוך ולבן עיניים רכות בצבע כחול עמוק. כאילו כל הטוב שיש בעולם התנקזו לו בכחול שבעין. הוא הסתכל על הארגז הריק ועלי ממושכת. ולא ניסה להפסיק את הבכי שלי רק הוציא טישו מהכיס והגיש לי. היה ניראה כאילו כל סיפורי חיי ידועים ומוכרים לו. הוא לקח את ידי בעדינות והוביל אותי לכיסא פנוי התיישב לידי. והתחיל לדבר אלי בעיניים עצומות "אתה יודע למה לערבה אין טעם ואין ריח"? שאל בקול מלטף מגמגמי "לא" והוא המשיך, "יש אנשים שחושבים שאין להם טעם וריח הם חושבים שאין להם סיבה אמיתית לחיים". למעשה" הוא אמר" יש 4 סוגי אנשים. אחד: שחושב שהוא אתרוג - אדם בעל חשיבות שכולו נוצץ ונקי הוד והדר לבושו ומעשיו ללא נקודות שחורות בחייו. השני: חושב שהוא בעל טעם אגב אין אבא יודע ומכיר שאין בו ריח לא הבעל גאוה הכי גדול בעיר אבל עדיין בעל חשיבות. השלישי: אדם שחושב שיש בו ריח. ריח גן עדן אולי, אבל אין לו טעם ואינו מחשיב עצמו במעשיו או בחייו. הרביעי: הינו אדם שפל רוח ונמוך קומה. הדומה למשה רבנו שעליו אמרה התורה שהיה עניו מכל אדם. יודע שאין בו טעם ואין בו ריח. אדם שיודע שהוא כאין ואפס לעומת גדולתו של בוראו. אדם שיודע להעריך את המצוות ולמסור עליהם את נפשו. אדם שאולי לא שפר עליו חייו. אבל יקבל עליהם שכר כייסורים הממרקים נפשו של אדם. "ולמה חובטים בערבה"? שאלתי בעודי ממלמל את תלתלי זקני. נדהם מהפשטות של הרעיון. "חובטים בה" הוא אמר "לא בגלל שמזלזלים בה. אלא רק בכדי שאנחנו רוצים להכריז ולומר לקדוש ברוך הוא שיוציא אותנו מהגלות הקשה שאנו נמצאים בה. כל יהודי עלוב נידמה בעיני אחרים כערבה ללא טעם וללא ריח. מהגלות בה הורים רואים את ילדיהם כערבה חבוטה. מהגלות בה מורה ומחנך לא מבין לנפש אדם ורואה בתלמידיו כנשמות ללא ריח וטעם. מהגלות הנוראית שבה אני רואים את עצמנו ללא טעם וריח כאנשים פשוטים ומסכנים. החבטה באה להגיד - די. ניגבתי את שאריות הדמעות. ונעמדתי עם גב זקוף ואמרת לעצמי בקול "אולי רציתי לגנוב ערבה כי חשבתי שאני דומה לה אולי לא הייתי הכי מוצלח בתלמוד תורה ואולי סבלתי פה ושם. אבל מה עם כל הרגעים היפים בחיים שפספסתי ברגע חיוכים קטנים שלא הכרתי תודה עליהם. חיבוק של ילד שמבקש סיפור לפני השינה. שירת אשת חייל לאישה אחרי שטרח על הבית. מה עם כל אותם רגעים קטנים ומתוקים שיכולים להיות בתוך הפריים של התמונות חיים שלנו". הזקן שהבין שנרגעתי שלף מהכיס הפנימי של חליפתו צרור עלים של ערבות טריות ואמר כלאחר יד "קח את הערבות קניתי אותם לפני כמה דקות מהארגז פה אין לי צורך בהם ראיתי אותם בודדות אז קניתי. לקחתי את הערבות בידיים רועדות קירבתי אותם לאפי והרחתי אותם. יכולתי להישבע באותם רגעים שהיה להם ריח של בושם מתוק..... ולא, לא דמיינתי.

הוא הכניס את ידו לכיסו וחש כי דמו אוזל מפניו. בכיס נפער חור והשרשרת עם המטפחת אינן! כיצד ימצא עכשיו את האבידה? מוצאי שמחת תורה. ר' שלמה-אליהו פריימן עדיין היה מבושם מאמירת 'לחיים' בשמחת החג, אך זכר כי הבטיח להביא לתייר שפגש שרשרת פנינים יקרה. השניים סיכמו כי יביא את השרשרת לחדרו של התייר במלון אמדורסקי, ששכן מול מגדל דוד בירושלים. הוא פנה לבית הכנסת 'החורבה' ופתח את הכספת שבה שמר את סחורתו. לצד תפקידו כשומר קבר רחל, עסק פריימן לפרנסתו בחלפנות ובמכירת אבנים יקרות. הוא הוציא מהכספת את שרשרת הפנינים המובטחת. זו הייתה שרשרת יקרה, בת שמונה חוטים. פריימן עטף אותה במטפחת וטמנה בכיסו. עם כניסתו למלון אמדורסקי ראה כמה עשרות יהודים שעדיין היו שרויים בשמחת החג, שרים ורוקדים בהתלהבות. השמחה סחפה גם אותו, והוא הצטרף למעגל. רק לקראת השעה אחת-עשרה בלילה נזכר בסיבת בואו למלון. הוא הכניס את ידו לכיסו וחש כי דמו אוזל מפניו. בכיס נפער חור והשרשרת עם המטפחת אינן! צער רב מילא את ליבו. השרשרת הייתה שייכת לאלמנה, שביקשה ממנו למכור אותה בעבורה. לא היה באפשרותו לשלם את מחירה מכיסו. הוא ניסה לשחזר את מעשיו באותו ערב. את השרשרת לקח מבית הכנסת 'החורבה', ואחר-כך צעד בכמה רחובות לעבר המלון. כיצד ימצא עכשיו את האבידה? כמה חודשים קודם לכן יצא פריימן בוקר אחד מביתו. אלה היו ימי המנדט הבריטי, וברחובות ירושלים צעדו חיילים, מקצתם מהגדודים היהודיים. כשעבר מול אחד המלונות בעיר הבחין בארנק גדול מוטל על הקרקע. הרחוב היה עמוס בני-אדם, אך איש לא ראה את הארנק המושלך על הארץ. הוא הרים את הארנק, תחבו בוזריות בכיס מעילו, והמשיך בהליכה מהירה. כשהגיע לשער יפו עבר לידו קצין יהודי. פריימן הביט בפניו וראה כי הן חיוורות כסיד. התנהגותו לימדה כי האיש מחפש דבר מה שאבד לו, ופריימן החליט לצעוד אחריו. כעבור כמה דקות פנה הקצין להיכנס למלון שלידו נמצא הארנק. ליבו של פריימן אמר לו כי ייתכן שהקצין הזה הוא בעל האבידה. הוא נכנס למלון ושאל את המנהל: "מדוע הקצין היהודי נרגש כל-כך?" המנהל השיב קצרות: "הקצין איבד דבר יקר ערך, והוא מסרב לחשוף את מהות האבידה". פריימן בירר את מספר חדרו של הקצין, וטיפס לקומה שבה שכן. "לאן אתה הולך?!", שאל אותו אחד מחדרני המלון, ופריימן השיב כי פניו לחדרו של הקצין. "אל תיכנס אליו עכשיו!", הזהירו החדרן. "הקצין כעוס מאוד, ואי-אפשר לדבר איתו. הוא מכלה את זעמו בכל מי שנקרה בדרכו. אבד לו דבר יקר ערך והוא עצבני מאוד". פריימן ביקש מהחדרן כי לא ימנע ממנו להיכנס לחדר, שכן רצונו למסור דבר נחוץ לקצין. הוא הקיש על הדלת והקצין פתח אותה. פניו היו נפולות, ובשיברון ליבו טרק את הדלת בפני האורח. פריימן דפק שוב. "אנא הנה סבלני", ביקש בנועם. "לא באתי לבקש ממך דבר, אלא לטובתך באתי". בתוך כך הוציא מכיס מעילו את הארנק והושיטו לקצין הנדהם. הקצין הביט בפריימן ונפל על צווארו בחיבוק גדול. דמעות של שמחה זלגו מעיניו. נראה היה כאילו נשמה חדשה נכנסה לגופו. הוא פתח את הארנק, בדק שתכולתו נותרה כשהייתה, הוציא ממנו שטר מכובד והגישו לפריימן, לאות הכרת טובה. "השב את השטר בחזרה לארנק", אמר פריימן. "אינני רוצה שום תשלום כשכר על מצוות השבת אבידה". למשמע הדברים חיבק הקצין את פריימן שנית ואמר בהערכה כי אילו לא היה בא ביוזמתו להשיב את הארנק, לא היה מוצא אותו לעולם, שכן אין בו שום או מסמך שיכולים להעיד על בעליו. הקצין ניסה להבין כיצד ידע להגיע אליו, ופריימן סיפר לו את הדברים כהווייתם. "הבט על השולחן", הצביע הקצין על אקדח שהיה מונח עליו. "לולא היית מוצא את הארנק, הייתי מאבד את עצמי לדעת. הצלת את חיי! אנא, קח ממני מתנה". אך פריימן סירב. "להפך", הטעים, "לא בכל יום מזדמנת לי מצוות השבת אבידה שהיא גם הצלת נפש מישראל". השניים נפרדו בידידות. אבל לקב"ה דרכים משלו לשלם שכר. זה היה כמה חודשים אחר-כך, כאשר פריימן גילה ששרשרת הפנינים היקרה נפלה מכיסו במוצאי שמחת תורה. הוא החל לצעוד ברחוב השלשלת, שהיה באותה שעה ריק מאדם, מנסה לאתר בעיניו את המטפחת האבודה שבה צרר את השרשרת. במעלה הרחוב נתקל באבן, החליק ונפל. ידו נחתה על חפץ רך. הוא הפנה לעברו את מבטו וראה כי היד מונחת בדיוק על המטפחת האבודה! אנשים רבים דרכו עליה, לכלכו אותה כהוגן, אבל הפנינים שבתוכה נותרו שלמות. בלב מלא הודיה לה' שב לביתו. למחרת פגש את התייר, והעסקה בוצעה בהצלחה. (על-פי ספרו 'פותח שערים') (חב"ד).

חורף שנת תקמ"ז לא זו בלבד שהקדים ובא, אלא שמיד הופיע במלוא עוצמתו. עוד לא תמו ימי חול-המועד סוכות וכבר כוסו מרחבי רוסיה הלבנה בשכבה עבה של שלג ורוחות מקפאות נשבו בעוז. חסידיו של רבי שניאור-זלמן, בעל התניא, אמנם הספיקו להגיע לליאזונה לקראת החג, אבל מזג-האוויר הסוער שליווה אותם בדרכם ותפס אותם בלתי-מוכנים לקראת הקרה, פגע ברבים מהם. כמעט כולם סבלו מהצטננויות ורבים אף חלו קשות. ביניהם היו כמה זקנים מופלגים, ששכבו רתוקים למיטותיהם וקדחו מחום. אבל ההכנות לקראת שמחת-תורה נערכו כמדי שנה. ר' מיכל השמש נכנס בצוהרי יום הושענא-רבה לבית-המדרש והוציא מתוך ארון-הקודש את כל ספרי-התורה. הוא גללם בהקפדה, כך שהתפר יימצא בדיוק באמצע, כרכם והידקם היטב והכינם לקראת ההקפות בלילה. לאחר מכן פנה, יחד עם המסייעים על-ידו במלאכה, אל חדרו של הרבי והודיע לו על השלמת כל ההכנות הדרושות. פניו של הרבי הביעו קורת-רוח. את המעמד ניצל אחד החסידים החשובים, ר' פינחס רייזס, ופנה אל הרבי בבקשה להתפלל לרפואתם של כל האורחים הרבים שבאו ממרחקים וחלו בדרך. הרבי האזין לדבריו, ועל פניו עלתה הבעה רצינית. רגע עמד מהורהר, ולפתע כאילו נייער ממחשבותיו, פתח ואמר: "על התורה נאמר, שהיא - אש דת למור'. היום יהיה שמחת-תורה. יבואו הכול לכאן להקפות, ואז - אש אוכלת אש; האש של שמחת-תורה תכלה את אש הקרירות והמחלה". דבריו של הרבי התפשטו ככרך בכל העיירה וחוללו רעש רב. חיש-מהר פשטה השמועה גם באכסניות השונות, ולכל החולים הייתה אורה ושמחה. בחוץ השתוללה סופת השלגים והקור היה נורא, אבל הדבר לא מנע מכל החולים למיניהם, להכין את עצמם לקראת ההליכה להקפות בלילה. לפנות ערב נראה בעיירה מחזה שלא מן העולם-הזה. חולים שבקושי יכלו לעמוד, ידו אל בית-המדרש כשהם שעונים על חבריהם. קשישים וחולים מסוכנים, שהרופאים אסרו עליהם לזוז ממקומם, נישאו באלונקות בתוך הרוחות הסוערות. אמונתם המוחלטת של כל החסידים בדברי הרבי הביאה את כולם אל בית-המדרש להקפות. בית-המדרש לבש מראה מוזר ביותר. על כל צעד ושעל שכבו זקנים וחולים. הספסלים נראו כמיטות. המקום דמה יותר לחדר-חולים מאשר לבית-מדרש. לרבי הזקן היה סדר מיוחד בשמיני-עצרת. תחילה היה עורך הקפות 'קטנות' בבית-המדרש הקטן הסמוך לחדרו, בהשתתפות מניין אנשים מצומצם. אחר-כך היה מקדש בסוכתו, ורק לאחר מכן היה נכנס לבית-המדרש הגדול לעריכת ההקפות ה'גדולות' עם הציבור כולו. גם הפעם נהג הרבי כך. לאחר ההקפות ה'קטנות', פנה לסוכתו לקדש על

היין. אלא שהפעם לבש כל העניין אופי רציני יותר ולא-שיגרת. הרבי זימן אליו שלושה מחסידיו, שהאחד היה כוהן, שני לוי ושלישי ישראל. בטרם קידש על היין פנה אליהם ואמר: "ממנה אני אתכם לבית-דין. האזינו היטב לברכותיי על היין וענו אמן גם על כל הכוונות שאכוון". כשסיים לקדש, נטל הרבי את גביעו והריק את שיירי היין שנשארו בו אל בקבוק יין גדול שניצב על השולחן. ואז שב ופנה אל שלושת חברי בית-הדין והורה להם: "עתה לכו וחלקו מן היין לכל החולים שבבית-המדרש, ויהיה להם לרפואה שלמה". לרגע עצר הרבי כמהרהר קלות ומיד הוסיף: "הודיעו על כך גם בעזרת-הנשים ואימרו להן בשמי, כי כל הנשים העקרות או אלו המשכלות ולדותיהן - ייקחו אף הן מן היין הזה ויזכו לזרעא חיא וקיימא". הס הושלך בבית-המדרש עם היכנסם של שלושת חברי בית-הדין שמינה הרבי. הם התייצבו על הבימה המרכזית וחזרו מלה במלה על דבריו של הרבי. כשסיימו, ביקש אחד מהם להוסיף כמה דברים משלו על דברי הרבי, וכה אמר: "מקובלנו מפי זקנים, כי כדי שברכת הצדיק תחול, על המתברך לעמוד בשני תנאים: האחד, עליו להאמין באמונה שלמה בברכת הצדיק; והשני, על המתברך לקבל על עצמו התמסרות מוחלטת לקיום רצונותיו והוראותיו של הצדיק, ללא כל פשרות". ואז החלה החלוקה. קשה לתאר את ההתרגשות שאחזה בבית-המדרש. אלפי האנשים הושיטו את ידיהם כדי לזכות בטיפה מן היין. החולים הזדקפו ממשכבם ולגמו אף הם מעט מן היין המבורך, מתוך אמונה שלמה ברפואתם הקרובה. שעה ארוכה נמשכה החלוקה, עד שהכול קיבלו מן היין. לא חלף זמן והרבי בכבודו ובעצמו הופיע בבית-המדרש לעריכת ההקפות. ההקפות באותו לילה היו שמחות ורוויות עליצות והודו של קדושה יותר מתמיד. למחרת המתה ורגשה כל העיירה. כל החולים שהשתתפו אמש בהקפות עם הרבי, כולל הזקנים והחולים המסוכנים שבהם - החלו להירפא. על אחדים מהם התבטאו הרופאים המקומיים, כי הם בבחינת מתים שקמו לתחייה. במשך אותה שנה נפקדו גם הנשים העקרות והמשכלות וזכו לילדים שלמים ובריאים. ויהי למופת.

זה היה בהושענא רבה בשנת תשי"ג (1952). ר' אשר ששונקין, חסיד חב"ד, נשפט על 'עוונותיו' בפעילות יהודית ונשלח למחנה עבודה בסיביר המזרחית. במחנה נכלאו כשלושת-אלפים אסירים. רובם נשאו עונש על פעילות 'אנטי-מהפכנית', אך היו ביניהם גם פושעים פליליים. הם חולקו לקבוצות שנקראו 'בריגדות'. עליהם פיקד 'בריגדיר' (מפקד זוט), שבעצמו היה אסיר. באותו יום הועבר ר' אשר לצריף אחר וצורף לבריגדה חדשה. לשמחתו מצא פינה שקטה שבה היה יכול להתפלל באין-מפריע. לאוזניו הגיעה שיחה בין אחד האסירים לבריגדיר החדש. האסיר לבריגדיר: "ביום השבת רק אחד-עשר מאיתנו יעבדו. הזיד הזה אינו עובד בשבת!". הבריגדיר משיב לו: "אצלי הוא לא יעשה חכמות. הוא יעבוד גם בשבת". האסיר הגוי מחזיר לו: "כדאי לך לא להתחיל איתו, כדי שלא תהיה ללעג". למחרת, ביום שמיני-עצרת, עבר הבריגדיר ליד ר' אשר ואמר: "הנה מוכן. בעוד כמה דקות נצא לעבודה". בארשת החלטית השיב ר' אשר כי היום לא יוכל לצאת. "ומחר תעבוד?", שאל הבריגדיר. "גם לא", באה התשובה. "מדוע, הלוא היום ומחר אינם שבת?", הוסיף הבריגדיר לשאול. ר' אשר הסביר כי אלה הימים האחרונים של חג-הסוכות, שבהם אין עובדים. הבריגדיר נזכר שבצעירותו ראה כי היהודים בונים צריפוני עץ (סוכות) ויושבים בהם כמה ימים. הוא חכך בדעתו ואמר: "שמע, מוכן אני להרשות לך שלא לעבוד, אך עליך לצאת עם כולם למקום העבודה ולהלך שם בין העובדים". לכך נענה ר' אשר. כמאתיים עובדים הגיעו למקום העבודה. זה היה שטח גדול, מגודר בגדר תיל, ובו בתים רבים בשלבי בנייה, שהמתינו לעבודות גמר. העובדים התפרסו בשטח, ור' אשר נכנס לאחד הבתים, שהיה מרוחק מעט וריק מאדם, והחל להתפלל תפילת שלוש-רגלים. הוא שקע בתפילה ולא שם לב לשעות החולפות. לפתע נכנס לבית בריצה צעיר מאנשי הקבוצה, והחל לדבר במהירות, כשפתח ובהלה בעיניו: "מה אתה עושה פה? ! אינך יודע שכבר הגיעה שעת ארוחת-הצהריים. במפקד נמצא שאתה חסר, וראש-המשמר רותח מזעם. הוא איים על הבריגדיר כי יכלא אותו בצינוק לחמישה-עשר ימים! הבריגדיר מתחנן על נפשו, אך ראש-המשמר מטיל עליו את האחריות. בוא מהר, אולי עוד תספיק להתייצב, ויסור מעלינו זעמו של הקצין". חיש-מהר רצו שניהם למקום המפקד, שם קידם הבריגדיר את פניו של ר' אשר, כולו חיוור ומפוחד: "זו הטובה שאתה מחזיר לי? !". ר' אשר התנצל והסביר כי שקע בתפילה ולא שם לב לזמן שחלף. הבריגדיר נרגע והורה להגיש לאסירים את הארוחה. עם זה ציווה על ר' אשר לעמוד לידו ולא להתרחק. ר' אשר חשש מפני הבאות. "אם על הבריגדיר קצף הקצין כל-כך, עד שרצה להענישו בחמישה-עשר ימי צינוק, מה יהיה עליי?", הרהר. לרגע חשב לברוח ולהסתתר עד יעבור זעם, אך חשש שמא יסבך את עצמו עוד יותר. בעוד המחשבות מתרוצצות בראשו, עבר הקצין לידם. ר' אשר חש שדמו קופא בעורקיו. בשקט הביט בקצין וציפה לגרוע מכול. למרבה הפתעתו, דבר לא אירע. הקצין נעץ בו מבט חודר, העלה חיוך על שפתיו והמשיך בדרכו ללא אומר ודברים. כשהסתיימה הארוחה, מסר הבריגדיר את ר' אשר לאחירותם של שני אסירים, שעסקו בגיוס עצים, ואיים עליהם לכל יעלם שוב. באין-ברירה נשאר במקום והחל לחשוב על קדושת החג, על התפילות הנאמרות בפי כל ישראל בבתי-הכנסת. הכול שמחים, שרים ורוקדים לכבוד שמחת-התורה, "ואני, איזו 'שמחת-תורה' יש לי כאן? לו רק יכולתי לפצוח בשיר שמח לכבוד היום". לפתע פנה אליו אחד משומריו ואמר: "היית אמור לעבוד כמונו, ורק בגלל החג שלך פטור אתה. לפחות תשיר לנו שיר יהודי יפה..." ר' אשר הודה לה' בליבו, ונענה להצעה בשמחה. הוא החל לשיר ניגון של 'הקפות', את ידיו שילב כאילו אחז ספר-תורה, עצם את עיניו ופתח בריקוד סביב עצמו. "יחשבו הגויים שאני רוקד לכבודם, אך אני רוקד לכבודה של תורה", חשב, והוסיף לרקוד בהתלהבות שעה ארוכה. כשסיים מחאו לו השניים כפיים וקראו: "הידד! בראבו! !". זו הייתה רק התחלת השמחה. כאשר נאספו כל האסירים בסיום העבודה לספירה הכללית, קרא אחד מהשניים לחבריו: "הזיד הזה יודע לשיר יפה מאוד. בקשו ותיווכחו". זה היה כמין רמז לצורך לפצות את האסירים על ארוחת הצהריים שהתאחרה בגללו. ר' אשר לא חיכה להזמנה נוספת. מיד פצח בריקוד נלהב, והפעם ביתר שאת, שר ומזמר מניגוני 'הקפות', ועיניו עצומות. מזור היה לראות יהודי אחד שר ורוקד בהתלהבות, וקהל של מאתיים אסירים מסוכנים מוחאים כפיים לקצב השירה. באותה עת, בלהט השירה והריקוד, שכח החסיד את היותו אסיר, שכח את המחנה ושכח את סיביר. הוא זכר רק את עובדת היותו יהודי, וכי היום הוא שמחת-תורה. בליבו ובנפשו הרגיש כי הוא רוקד ב'הקפות' הסוערות בבית-מדרשו של הרבי, בליובאוויטש, כמנהגו מאז ומקדם...(חב"ד).

תושבי הרובע היהודי שבעיר טבריה, היו מופתעים במידת-מה מהפמליה שהופיעה פתאום בעיר, בין יום-הכיפורים לחג-הסוכות. ימיו של היישוב היהודי המתחדש בטבריה לא היו מרובים. רק כעשרים וחמש שנים קודם לכן שבו כמה עשרות משפחות יהודיות, כולן ספרדיות, בעידודו של המושל המוסלמי דהר אל-עמר, והקימו מחדש את היישוב היהודי בעיר-קודש זו. היהודים התגוררו בכמה חצרות סמוכות, וכך יצרו רובע שכולו יהודי. קבוצת היהודים החדשה שבאה לטבריה, הייתה של חסידים אשכנזים, שעלו זה עתה לארץ. הבדלי העדות לא מנעו מיהודי טבריה לנהוג בבני הקבוצה האורחת הכנסת- אורחים חמה ולבבית, כיד המסורת הטובה עליהם. עד מהרה נוכחו היהודים המקומיים כי האורחים הם אנשי-מעלה. בראשם ניצב הצדיק רבי נחמן מהורדנקה. גדולתו של רבי נחמן ניכרה גם בחזונו המרשימה, ועם בואו זכה מיד ליחס של כבוד והערצה. תושבי המקום סייעו לאורחיהם לשכור משכניהם המוסלמים דירות סמוכות לרובע היהודי, וכך נתרצבו תחומי הרובע. באותה שנה, בהגיע תפילת המוסף של שמחת-תורה, נתכבד רבי נחמן לגשת אל התיבה בתפילת הגשם, שהייתה שמורה למכובד שבחבורה. ואמנם, תפילתו של רבי נחמן הרקיעה שחקים. בקול גדול קרא את "זכור אב נמשך אחרך כמים", והציבור כולו נסחף אחריו. אולם כשהגיע למילים "בעבורו אל תמנע מים", פרץ רבי נחמן בבכי רם, שהלך ונתעצם. בהזכירו את הבקשות "לברכה ולא לקללה", "לחיים ולא למוות", "לשובע ולא לרזון" - זעק בסערת-נפש עזה. והי הדבר לפלא בעיני כול. מרחשוון וכסלו עברו-חלפו, ועדיין לא היה זכר לטיפה אחת של גשם. הבצורת החלה להדאיג את התושבים. אולם אז התרגשה על הקהילה צרה גדולה מהבצורת. התרחבותה ומהתבססותה של הקהילה היהודית לא נשאו חן בעיני תושבי טבריה המוסלמים. לא-אחת ניסו להוציא את דיבתם רעה באוזני המושל. אולם המושל, שהיה מתון וסבלן, לא אבה לקבל את דברי הדיבה והוסיף לרחוש יחס חם לבני הקהילה היהודית. עתה סיפקה הבצורת נשק לשונאי-ישראל. כמה מיועצי המושל דאגו לטפטף באוזניו, כי היהודים הם האשמים בבצורת הקשה. בעיקר הירבו להשמיץ את התושבים האשכנזים שזה מקרוב באו. "התנהגותם של אלה מוזרה ביותר, ובמעשיהם כישפו את השמים", אמרו. כראיה ציינו את העובדה שכבר שנים רבות לא הייתה בצורת כזאת, והנה, אך הגיעו אלה והרי התוצאה... הפעם נתקבלו הדברים באוזני המושל. אף שלא קיבלם כאמת מוחלטת, החליט בכל-זאת להטיל על היהודים את האחריות לבצורת הקשה. אחת מהשתיים, אמר בליבו: אם אשמים הם, יישאו בעונש; ואם נקיים הם מעון, אדרבה, יישאו תפילה לאלוהיהם אשר יחוש להצלתם. אמר ועשה. הוא שלח לקרוא לראש הקהילה הספרדית, יהודי ושמרן אבו-יוסף, ובקול מאיים תבע ממנו להפסיק את הבצורת ולהוריד גשם על-פני האדמה. לא הועילו כל ההסברים והתחינות. המושל קצב שלושה ימים להבאת הגשם. ולא, כך אמר, יסולקו בשלב ראשון מהעיר כל המתישבים האשכנזים החדשים, ובשלב השני יישקל סילוקם המוחלט של כל היהודים מטבריה! הדברים הגיעו לאוזני רבי נחמן מהורדנקה, שמהיר להרגיע את הקהילה המקומית ולנסוך בה תקווה ואמונה. עוד באותו יום כינס את תלמידיו והודיע להם, כי למחרת עם שחר יעלו להתפלל על קברו של רבי עקיבא. ואכן, כחוני המעגל בשעתו, חג רבי נחמן עוגה על הארץ וסידר את תלמידיו בתוכה כשהוא במרכז. הם פתחו בתפילות לפי הסדר שהורה להם. כל אותה שעה היכה בהם שרב כבד, והשמים נראו צחים מכל פיסת ענן. שעות ארוכות עמדו רבי נחמן ותלמידיו על עומדם והעיתירו בתפילה, אולם כל סימן מבשר טובה לא נראה באופק. כשהחלה השמש לערוב, הפסיק רבי נחמן את סדר התפילה הכללית. בקול רווי תחנונים שפך את תחינתו לפני קונו: "ריבונו-של-עולם, רחם על בניך ופתח לנו שערי שמים. הודע לכול כי יש לך אהובים בעולמך". כשסיים לומר מילים אלה, פנה לאחוריו ובפסיעות זריזות החל לצעוד במורד ההר. התלמידים, שהיו שקועים במחשבותיהם, לא הבחינו בשינויים שחלו בשיפולי הרקיע. אט-אט החלו עננים מתקשרים ורוחות החלו מנשבות בחוזקה. כשהגיעו לתחתית ההר, כבר היו השמים מכוסים עננים אפורים. בהגיעם לעיר המתין להם קהל רב, ובראשם המושל המוסלמי. חיש-מהר עברה השמועה, כי רבי נחמן ותלמידיו, אותם תושבים אשכנזים שהואשמו בגרימת הבצורת, הם שחוללו את הנס, והכול יצאו לקבל את פניהם. כשנכנסו רבי נחמן ותלמידיו אל תוך העיר, כבר נפתחו ארובות השמים והגשם ניתך ארצה. תחילה ירדו טיפות מעטות, אך עד מהרה ירד גשם סוחף. ברגשי הכנעה ירד המושל מעל סוסו והשתחוה אפיים לפני רבי נחמן. הוא אף הפציר בו לעלות על סוסו ולרכוב עליו עד ביתו. שנים רבות הוסיף דבר המעשה הזה לקדש את שם ה' בקרב כל יושבי הסביבה. (חב"ד). ממקומו כשליח הציבור, הוסיפו לזלוג דמעות, אלא שעתה אלו היו דמעות של שמחה. הוא שב אל מחזורו והכריז בקול רם: "סלח נא לעון העם הזה!". והקהל כולו החרה-החזיק אחריו בשאגת שמחה: "ויאמר ה', סלחתי כדברך!". (על-פי 'ספר זיכרון לקהילת סרדאהלי')(חב"ד).

הבעת פניו של הרופא שעמד ליד מיטת הילד הייתה קפואה. בימים האחרונים הוא ביקר בביתו כמה וכמה פעמים, נתן תרופות והציע דרכי טיפול, אך מצבו של הילד מחמיר מיום ליום. הורי הילד ניסו לדלות מפי הרופא מידע מדויק יותר על מצבו, אולם הרופא מיעט במילים והסתפק בהבעת תקווה לרפואה שלמה. אט-אט החלו ההורים להבין כי מחלת בנם אנושה, וכי הרופא למעשה הרים ידיים. בדרך הטבע נעשו כל הטיפולים האפשריים, ועתה מתברר שרק נס ישיב את הילד לחיים בריאים. האב, ר' ישראל, נמנה עם חסידיו רבי שמואל, אדמו"ר המהר"ש מליובאוויטש. במצב שנוצר ידע כי רק דרך אחת נותרה להציל את בנו - לנסוע מליובאוויטש, לבקש את ברכת הרבי. חששות מילאוהו: כיצד יוכל לעזוב את בנו ואת משפחתו, בשעה שאינו יודע מה יהיה ביום המחר? אך באין ברירה אור עוז ובלב כבד נפרד מבנו וממשפחתו ויצא למסעו. הנסיעה ארכה כמה ימים, ולקראת חג-הסוכות הגיע לעיירה ופנה היישר לבית-מדרשו של הרבי. ידע ר' ישראל כי ימי החגים אינם ככל השנה: כל השנה הרבי נוהג לקבל 'יחידות' כל אורח, אולם בימים האלה סדר יומו של הרבי שונה לגמרי. הרבי עמוס בעבודת הקודש, בהמשכת שפע לכלל ישראל, שהרי במועדי חודש תשרי נקבעת ההשפעה לכל השנה בגשמיית וברוחניות. כיצד יבקש לפנות מזמנו של הרבי בעבור מצוקת איש פרטי ומשאלתו. אולם שאלת חיים יש כאן. ר' ישראל החל לדחוק בגבאי החצר, שיקבע לו בדחיפות 'יחידות' עם הרבי. תחילה השיב הגבאי: "אי-אפשר. אין איש נכנס בחגים 'יחידות'. עליך להמתין עד אחרי החגים". ר' ישראל, שהיה מוכן מראש לתשובה השלילית, החל להרעף תחנונים ולדבר על ליבו של הגבאי, כי מצבו של הילד כבי רע ותקוותו היחידה היא בברכה מפי הרבי 'יחידות'. התרכך ליבו של הגבאי, והוא הסכים לקבוע לר' ישראל 'יחידות' באחד מימי חול-המועד סוכות. ליבו הדואב והשבור של ר' ישראל ראה מעט שמחה אחרי שבועות רבים, ובהתרגשות החל להתכונן לפגישה עם הרבי. אווירת החג ממלאת את חצר הרבי. נהרת שמחה על פני כולם. לחג-הסוכות הגיעו אורחים רבים, לחזות בפני רבם ברגל ולשמע דברי חסידות חדשים מפיו. אלו לצד בני המקום יושבים בצוותא

להתוודעויות חסידיות, אומרים 'לחיים', ומדי פעם פוצחים הם בשיר ויוצאים בריקוד. יושב לו ר' ישראל מהורהר בשולחן שבקצה בית-המדרש. עיניו הדומעות כאילו אינן רואות את הנעשה סביבו. ליבו המכווץ רחוק לגמרי משמחת החג. זמן ה'יחידות' קרב, ור' ישראל עומד דרוך ומוכן ליד מפתן חדרו של הרבי, ספר התהילים בידו האחת ופתק הבקשה בידו השנייה. מקובל היה בין חסידים, כי אם הרבי לוקח בידו את הפתק מיד הנכנס, אזי תבוא הישועה, אך אם הרבי אינו מושיט את ידו לקחת את הפתק אלא מורה להניחו על השולחן, סימן הוא כי אפסה תקווה חלילה... נכנס ר' ישראל, מושיט את ידו למסור את הפתק לידו של הרבי, אולם הרבי מורה לו להניח את הפתק על השולחן. ידו של ר' ישראל נשארת באוויר, מושטת בתחינה, אולם על פני הרבי ארשת רצינית, והוא ממתין שהחסיד יניח את הפתק על השולחן. ר' ישראל קלט היטב את משמעות הדבר. ראשו נעשה סחרחר עליו וחושיו התערפלו. כשהוא משרך את רגליו אך בקושי, הצליח למצוא את דרכו החוצה מן החדר. תקווה הגדולה נגזזה. ליל שמיני-עצרת הגיע. עומד ר' ישראל בתוך מאות החסידים הצובאים סביב בימת הרבי, וליבו שבור. שמחת התורה אופפת את הכול. זקנים וצעירים רוקדים בעוז, ועל השמחה מנצח הרבי. אך ר' ישראל אינו מסוגל להזיז את רגליו. מחשבותיו נשואות אל הנעשה בביתו ובמשפחתו. ושמא, עוברת בו מחשבה נוראה, כבר אירע הגרוע מכול... לפתע התעשת והחל לומר לעצמו: "חסיד אתה? הלא שמחת-תורה היום! כיצד תערבב את צער הגוף עם שמחת הנשמה. הטל את עצמך אל תוך ים השמחה ויהי מה". לא הניח עוד למחשבותיו הקודרות להשבית את השמחה, ותיכף הצטרף למעגל הרוקדים. חיש-מהר נבלע במעגלי הרוקדים, מחבק את ספר-התורה, עיניו עצומות וכל-כולו שרוי בשמחה עילאית. כך רקד בשני ימי החג, והסיח את דעתו ממחלת בנו האהוב. יצאו החגים, והרבי פנה לקבל את אורחיו הרבים ל'יחידות' קודם שובם לבתיהם. בין הבאים היה גם ר' ישראל, שבא לקבל את ברכת הדרך, אך על בנו כבר לא הזכיר דבר. ברור היה לו כי אין עוד אלא לקבל עליו באהבה את הגזירה. הפעם קיבלו הרבי בפנים מאירות ואמר: "בפעם הראשונה שנכנסת וביקשת בעבור בנך, לא ראיתי שום דרך להצילו; אולם כאשר בשמחת-תורה התעלית על עצמך, הגברת את הנשמה על הגוף ושמחת בשמחת התורה באמת – קרעת את גזר הדין ובנך יצא מהמשבר ורפואתו קרובה לבוא" – את הסיפור הזה סיפר אדמו"ר הרי"צ (רבי יוסף יצחק) מליובאוויטש לכמה מחסידיו, ואמר: בחסיד הזה נתקיים המאמר 'שמחה פורצת גדר'. (חב"ד).

רבי נחמן מברסלב זצוק"ל:

וְצָרִיף לְחֻזַּק אֶת עֲצָמוֹ שֶׁיָּבֹא לְשִׁמְחָה בְּכָל מַה דְּאֶפְשָׁר, וְלִהְיוֹת לְבָקֶשׁ לְמַצָּא בְּעֲצָמוֹ אֵיזָה נִקְדוּת טוֹבוֹת כְּדֵי לְבֹא לְשִׁמְחָה, כְּמִבְאָר עַל פְּסוּק: "אֲזַמְרָה לְאֵלֵי בְּעוֹדִי" (וְעֵין בְּהַתְחַזְקוֹת אוֹת כ"ו). וְעַל כָּל פְּנִים יֵשׁ לוֹ לְשַׁמֵּחַ בְּמָה שֶׁזָּכָה לְהִיט מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל שְׁלֹא עָשָׂה גוֹי. וְזֹאת הַשִּׁמְחָה הִיא בְּיָדָיו שֶׁמֶחָה נִפְלְאָה בְּלִי שְׁעוֹר וְאֵין בָּהּ שׁוּם בְּלָבוֹל, מֵאַחַר שֶׁהָיָה מַעֲשֵׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרָךְ בְּעֲצָמוֹ (וְעֵין בְּמָקוֹם אַחֵר מִזֶּה). וְיִהְיֶה רָגִיל לִוְרָא בְּפִיו וּבְלִבּוֹ בְּשִׁמְחָה גְּדוֹלָה: "בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאֵנוּ לְכַבֹּדוֹ וְהַבְדִּילֵנוּ מִן הַתּוֹעִים" וכו', וּבְזֶה יוֹכֵל לְשַׁמֵּחַ כָּל יָמָיו בְּכָל מַה שֶׁיַּעֲבֹר עָלָיו. גַּם בְּמָה פְּעָמִים צָרִיכִין לְשַׁמֵּחַ אֶת עֲצָמוֹ עַל-יְדֵי מְלִי דְשִׁטּוֹתָא, מְלִי דְבְּדִיחוֹתָא. וּמִרְבּוֹי צְרוּת הָאָדָם, שֶׁסּוֹבֵל כָּל אֶחָד בְּגוֹף וּנְפֶשׁ וּמִמּוֹן, עַל-יָדָן עַל פִּי רַב אֵין יְכוֹלִין לְשַׁמֵּחַ אֶת עֲצָמוֹ כִּי אִם עַל-יְדֵי מְלִי דְשִׁטּוֹתָא, לַעֲשׂוֹת עֲצָמוֹ כְּשׁוֹטָה כְּדֵי לְבֹא לְשִׁמְחָה, שֶׁכָּל הַחַיּוֹת בְּגוֹף וּנְפֶשׁ תְּלוּי בְּזֶה. גַּם לְמַעַל נַעֲשֶׂה מִזֶּה יַחֲדוֹ גְּדוֹל עַל-יְדֵי בְּדִיחָא דְעֵתָא, דְּהֵינּוּ שִׁמְחָה: (שם)

מִצְוָה גְּדוֹלָה לְהִיט בְּשִׁמְחָה תָּמִיד. וְצָרִיף לְהַתְגַּבֵּר מְאֹד בְּכָל תַּפְחוֹת הַתְּחִיק הַעֲצָבוֹת וְהַמְרָה שְׂחָרָה וְלִהְיוֹת אֶף שִׁמֵּחַ תָּמִיד, וְהָיָה רְפוּאָה לְכָל מִינֵי חוֹלָת. כִּי כָל מִינֵי חוֹלָת בָּאִין מִעֲצָבוֹת וּמְרָה שְׂחָרָה, וְצָרִיף לְשַׁמֵּחַ אֶת עֲצָמוֹ בְּכָל מִינֵי עֲצוֹת, וְעַל פִּי רַב עַל-יְדֵי מְלִי דְשִׁטּוֹתָא דְקָא כְּנָ"ל: (לק"ת סי' כ"ד)

צָרִיכִין לְהַשְׁתַּדֵּל לְהַפֵּךְ כָּל הַעֲצָבוֹת וְהַדְּאָגוֹת לְשִׁמְחָה. וְדַעַת לְנִבּוֹן נָקַל לְמַצָּא בְּכָל הַצְרוֹת וְהַיְסוּרִין וְהַדְּאָגוֹת אֵיזָה הִתְחַבָּה, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה יְכוֹל לְהַפֵּךְ כָּל הַמְרָה שְׂחָרוֹת לְשִׁמְחָה (וְעֵין בְּמָקוֹם אַחֵר מִזֶּה, כִּי אֵין פָּאן מְקוֹמוֹ לְהַצְרִיף). וְזֶה עָקֵר שְׁלֵמוֹת הַשִּׁמְחָה, כְּשֶׁמִּתְגַּבְּרִין עַל הַמְרָה שְׂחָרָה וְהַעֲצָבוֹת וְחוֹטְפִין אוֹתָם לְתוֹף הַשִּׁמְחָה בְּעַל כֶּרֶס, דְּהֵינּוּ שֶׁמֶחָפְכִין אוֹתָם לְשִׁמְחָה כְּנָ"ל: (לק"ת סי' כ"ג) (ליקוטי עצות ערך שמחה)

(מעשה שהיה)

ניסיון האתרוג

9

התלמידים שהקיפו את רבי ישראל בעל-שם-טוב, מייסד החסידות, בסעודת ראש-חודש, הביטו בצער במורם ורבים, שדאגה ניסכה על פניו והן שיקפו הבעה מתוחה ושונה מן הרגיל. התלמידים ניסו לעשות כמה וכמה פעולות כדי לשמח את רבם ולהפיג את דאגתו – אך ללא הועיל. לפתע קרב אל השולחן יהודי פשוט, ר' דוד שמו. הבעש"ט הבחין באיש ופניו אורו באחת. נהרת שמחה הופיעה עליהן ומחתה את קמטי המתיחות. בקול מתרונן הזמין את ר' דוד לתפוס מקום לצידו, העניק לו מפרוסת החלה שלו, והוסיף להנהיג את הסעודה בהתרוממות רוח, כאילו לא אירע דבר. התמיהה שנשקפה על פני התלמידים לא נסתרה מעיני הבעש"ט. איך ייתכן שבמקום שבו לא הצליחו הם, תלמידיו הקרובים, ה'חבריא קדישא', הצליח יהודי פשוט? הבעש"ט שילח את ר' דוד למשימה כלשהי, וכאשר יצא החל לספר לתלמידיו במה זכה ר' דוד שעצם נוכחותו הביאה לו שמחה. איש עני היה ר' דוד. הוא התפרנס מעבודות מזדמנות, ושכרו הספיק אך בקושי לצורכי ביתו. יום אחד, בהתקרב חג הסוכות, נקלע ר' דוד לשוק ארבעת המינים. הוא שוטט בין הדוכנים השוקקים והתבונן במוכרי האתרוגים, שהציעו את מרכולתם היקרה לאמידים שבלקוחות. הביט ר' דוד באתרוגים המוזהבים וליבו נכמר. כמה היה רוצה עתה להיות עשיר. לא, הוא אינו זקוק לחיי פאר ורהבתנות. די לו במועט. הוא מסתפק בבית צנוע, במזון בסיסי, ושמח בחלקו. אך כמה היה רוצה לקנות אתרוג מהודר לעצמו, ולא להזדקק – כיתר בני הכפר – לברך על האתרוג הציבורי שקנתה הקהילה לטובת מי שאין ידו משגת. באותו רגע גמלה החלטה בליבו. בשנה הבאה יחסוך פרוטה לפרוטה וישיג אתרוג מהודר. הוא יהדק את החגורה ככל יכולתו, ויצבור מטבע למטבע עד שיגיע לסכום הנדרש. ואכן, בהתקרב חג האסיף יכול היה ר' דוד להיות מרוצה. שנה שלמה אגר מטבעות, וכשהם צוררים בכיסו הלך אל השוק ותר אחר אתרוג שיתאים לדרישותיו. הוא בחן אתרוגים רבים, הביט בהם מבעד לזכוכית מגדלת, מדד את מבנה גדילתם ואת צורתם – ולבסוף מצא את האתרוג ההולם. זה היה אתרוג יקר ונדיר ביופיו, אך ר' דוד שילם את מחירו בלי היסוס. באותו רגע נהרו פניו של ר' דוד, והעידו כי אין מאושר ממנו. הוא אחז את האתרוג בידיו הגרומות, התבונן ביופיו, וליבו עלץ על שזכה להדר במצוות "ולקחתם לכם פרי עץ הדר". באותה שעה שכח לגמרי את מצוקתו הכלכלית, את חייו הקשים ואת המחסור התמידי השורר בביתו. מה לו ולזוטות שכאלה. יש לו עכשיו אתרוג כליל

השלמות! אלא שרעייתו לא הייתה שותפה לשמחתו זו. היא התייסרה יום-יום בקשי העוני, ראתה את עיני הילדים הרעבים ללחם, וליבה נשבר בקרבה. כשראתה את בעלה שב הביתה ובירדו האתרוג המהודר, והוא מרחף בעולם של אושר עילאי, התפרץ כל התסכול שאגרה במשך זמן רב. היא לא הצליחה להבין מדוע בזבו בעלה סכום כסף גדול כל-כך על אתרוג, במקום להשתמש בו לצורכי החג. במר נפשה חטפה את האתרוג מן התיבה המגוננת ו...נגסה בזעם בפיטם, עוקרת אותו מן האתרוג והופכת אותו לאתרוג פסול חסר ערך... ר' דוד נאלם דום. בעיניים פעורות מתדהמה עמד נטוע על מקומו, מביט באתרוגו היקר שנפסל באחת, ולא ידע את נפשו. אך מיד התנער, חשק את שפתיו והבליג. יכול היה לכעוס, להתקומם ולזעוק מרה – אך הוא הביט בשלווה באתרוג הפסול ובצעדים כבדים סב לאחוריו. "היא צודקת", הרהר בליבו, "כנראה אני ראוי לברך על אתרוג מהודר כל-כך". השעות נקפו. בעוד זמן קצר יתקדש חג הסוכות. ר' דוד הבין שחלום האתרוג הפרטי נגזר לו, ויהיה עליו לברך על האתרוג הקהילתי, אך הבעיה הייתה שכל כספו תם. אין לו אפילו פרוטה אחת כדי לשלם את דמי ההשתתפות באתרוג הקהילה. באין ברירה נטל כלי מכלי הבית ומשכנו כדי לאפשר לו לקבל הלוואה קטנה. בכסף הזה מיהר לשלם את חלקו באתרוג הקהילה, כדי שחלילה לא ייוותר בחג הסוכות בלי יכולת לברך על האתרוג. "מבינים אתם את גודל הניסיון שהיהודי עמד בו?", סיים הבעש"ט את סיפורו באוזני תלמידיו. "לאחר שחלומה הגדול התנפץ באחת וכל מאמציו במשך שנה תמימה ירדו לטמיון, התגבר ר' דוד ולא כעס – זה היה ניסיון שלא היה כמותו מאז ניסיון העקדה! לכן שמחתי כל-כך בראותי אותו". הרבי מליובאוויטש, שסיפר פעם אחת את הסיפור, הטעים והסביר: "מעלתו של ר' דוד כאיש פשוט הייתה שלא חש כלל את גודל הניסיון שעמד בו. מרוב פשטותו סבר שאין הוא ראוי לאתרוג מהודר, ולכן עמד בניסיון בפשטות ובטבעיות". (חב"ד).

(מעשה שהיה)

ברגע האחרון

10

הימים הנוראים חלפו על חסידי צ'רנוביל באווירת מועקה: בראש השנה עטפה את הצדיק רבי מרדכי רצינות כבדה. זו גברה והלכה ביום הכיפורים. בתפילות נפלטו מפיו אנחות כבדות. וגם זמן שמחתנו – חג הסוכות – היה באותה שנה קודר מתמיד. החסידים היו מודאגים. הרבי מיעט בדיבור. החיוך נעלם מפניו. הוא לא נתן כל הסבר לדבר. בערב הושענא רבה ציווה במפתיע על עגלוננו להכין את הסוסים ליציאה לדרך. הדבר היה לפלא בעיני החסידים. מעולם לא יצא הרבי לנסיעה בחול המועד. גם הפעם לא הסביר את מעשיו. הוא יצא לדרך, מותיר אחריו עננה של תהיות. השעות נקפו והרבי עדיין לא שב. מחוגי השעון מתקדמים לעבר השעות הקטנות של הלילה, והרבי איננו. רק בבוקר הושענא רבה, כאשר התאספו החסידים לתפילת שחרית, נשמעה הבשורה: "הרבי חזר!". הרבי ירד מהעגלה, פניו קורנות. אנחת רווחה גדולה התפרצה מפיות החסידים. האווירה השתנתה מן הקצה אל הקצה. בשמיני עצרת עלתה השמחה על גדותיה, עד שהשכיחה את העגמומיות ששרתה על הרבי קודם לכן. ההקפות סערו, וגלי הרוקדים הקיפו את הצדיק, האוחז בספר התורה בדבקות ורוקד עימו במרץ. ופתאום קרא הצדיק בהתלהבות: "ריבוננו של עולם! הנני מודה לך מעומק ליבי על הזכות הגדולה שזכיתי, להציל נשמה יהודית מרדת שחת!". קולות השירה דעכו. מעגלי הרוקדים נעצרו. החסידים התרכזו סביב הרבי ודממה השתררה בהיכל. הרבי סיפר: לא רחוק מכאן, בחווילה רחבת ידיים, מוקפת גן נאה, מתגורר יהודי עשיר. במשך שנים היה חסיד נאמן של חצר צ'רנוביל. הוא נהג לבוא לכאן לעיתים תכופות, בעיקר בימי חג ומועד. לצד עושרו היה אדם משכיל ויודע ספר. יום אחד משכה אותו סקרנותו לעיין בספרים זרים. בתחילה עלעל בהם בשטחיות, אך רעיונות כפריים החלו לחלחל לליבו. אמונתו האיתנה החלה להתערער. מבלי משים החל להפחית את ביקוריו כאן, עד שחדל לחלוטין מלהופיע. מכאן הידרדרותו הייתה מהירה. הוא הפסיק להתפלל, נכשל בחילול שבת והתגעל במאכלים לא-כשרים. ובכל זאת קיוותי שיתעשת וישוב. הגיע חודש אלול. חשבתי בליבי: ימי הרחמים ודאי יעוררו אותו. אך השטן התערב ואטם את ליבו. ערב יום הדין עמד הגביר בחצרו המטופחת והביט בעגלות הנוסעות לצ'רנוביל, המלאות חסידים נרגשים. לרגע התמלא געגועים, אך מייד הדף אותם והפנה עורף לאחיו. את ראש השנה עשה כיום חולין רגיל, שקוע בקריאה בספרים פסולים. ועם זה לא איבדתי תקווה. תליתי את ייבי ביום הכיפורים, שקדושתו ודאי תעורר את נשמתו להאירו ולהשיבו למוטב. עשרת ימי תשובה חלפו, אבל הגביר לא נתן דעתו כלל ליום הקדוש הקרב ובא. בשעה שהכול נהרז לתפילת 'כל נדרי', הוא פיטם את מקטרתו ולגם תה בהנאה. למחרת, בזמן התפילות, בילה בשדותיו ופיקח על הפועלים הקוטפים ירקות בעבורו. מצבו החמור לא נתן לי מנוח. החלטתי שלא לשקוט עד שהחסיד ישוב בתשובה שלמה ויזנח את דרך החטא שאליה נסחף. התנהגותו הסבה לי כאב עצום, שהעכיר מאוד את רוחי. המתנתי עד הושענא רבה, ובינתיים העתרתי בתפילות שמן השמיים יעוררו את היהודי לתקן את דרכיו. בערב הושענא רבה לא יכולתי להחריש עוד. קמתי ויצאתי לעבר ביתו. נכנסתי לחצרו ומצאתי יושב בגילוי ראש ועסוק בתחביבו – קריאה בספרים. הוא היה מרוכז לחלוטין בספר שהחזיק ולא הבחין בי כלל. רק כשהתייצבתי מולו הרים את עיניו ובהלה כשזיהה אותי, נתקף הלם. הוא ישב בלי נוע ולא הוציא הגה מפיו. רק הרכין את ראשו כמי שנתפס בקלקלתו. פתאום התנער, ניגש אליי וקרא: 'רבי היקר! האם זה אתה, או שמא חלום הנני חולם?'. השבתי לו בקול רך: 'באתי להצילך, תלמידי האהוב. אם יש לך שאלה כלשהי, אנא הרצה אותה לפניי ואפתור אותה בעבורך'. הוא התאושש והחל להרצות לפניי את התיאוריות החדשות שגיבש. השיחה גלשה לוויכוח עז, כאשר הוא מנסה להוכיח את אמיתות טיעוניו, ונאחז בהם להצדקת מעשיו. הצבעתי לפניו על היסודות הרעועים של מחשבותיו. הוא התקשה להפריך את טיעוניי. כל שאלה שלו קיבלה מענה ברור, על בסיס דברי חכמינו. כאשר הבין כי כל עולמו הרעיוני התמוטט כמגדל קלפים, נעשה מבע פניו מיוסר. הוא קם בסערת נפש ופרץ בבכי נסער: 'רבי! הורה לי דרך תשובה!'. שמחה מילאה את ליבי. הבטחתי לו כי אנחה אותו בדרך התשובה, אם יתחייב לנטוש את חטאיו. הוא הנהן בהתלהבות, ואני שבתי אל ביתי ותחושת הקלה מילאה את ליבי. זה פשר שמחתי הגדולה בשעה זו". בסיימו את דבריו, פצח הרבי בריקוד של שמחה ואחריו כל החסידים. (על-פי 'אדמו"ר טשרנוביל') (חב"ד).

שבת שלום
והחג שמחה!

ושמחת ברחגך